

Global Coalition to **Protect**
Education from Attack

คำถามและคำตอบเกี่ยวกับปฏิญญาโรงเรียนปลอดภัย (Safe Schools Declaration)

ปฏิญญาโรงเรียนปลอดภัยคืออะไร?

ปฏิญญาโรงเรียนปลอดภัยเป็นการแสดงพันธกิจทางการเมืองระหว่างรัฐบาลต่าง ๆ และเป็นโอกาสให้ประเทศต่าง ๆ สามารถแสดงความสนับสนุนเพื่อคุ้มครองนักเรียน ครู โรงเรียนและมหาวิทยาลัยจากการถูกโจมตีในระหว่างการขัดกันด้วยอาวุธ ความสำคัญของการให้การศึกษาคือต่อเนื่องในระหว่างการขัดกันด้วยอาวุธ และการปฏิบัติตามมาตรการอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อป้องกันการใช้อาวุธเพื่อประโยชน์ทางการทหาร

ในเดือนพฤษภาคม 2560 แอนโตนิโอ กูแตร์เรส (António Guterres) เลขาธิการสหประชาชาติ กระตุ้นรัฐภาคีต่าง ๆ ให้แสดงความเห็นชอบต่อปฏิญญาโรงเรียนปลอดภัย ในระหว่างการรายงานข้อมูลต่อคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ในประเด็นการคุ้มครองพลเรือนท่ามกลางการขัดกันด้วยอาวุธ

ปฏิญญานี้จัดทำขึ้นโดยผ่านการปรึกษาหารือกับรัฐต่าง ๆ เป็นกระบวนการที่มีนอร์เวย์และอาร์เจนตินาเป็นผู้นำ โดยจัดประชุมที่กรุงเจนีวาเมื่อต้นปี 2558 และเปิดให้มีการแสดงความเห็นชอบในที่ประชุมกรุงออสโลว่าด้วยโรงเรียนรัฐ ในวันที่ 29 พฤษภาคม 2558

ไลลา เซรูกู (Leila Zerrougui) อดีตตัวแทนพิเศษว่าด้วยเด็กและการขัดกันด้วยอาวุธของเลขาธิการสหประชาชาติอธิบายว่า ปฏิญญาโรงเรียนปลอดภัย เป็นหนึ่งในความสำเร็จที่สำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของเธอ ซึ่งวาระการดำรงตำแหน่งสิ้นสุดลงเมื่อเดือนมีนาคม 2560

ประโยชน์ของการศึกษาในท่ามกลางสงครามความขัดแย้งเป็นอย่างไร?

โรงเรียนรัฐสามารถให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการมีชีวิตรอดได้ ช่วยบรรเทาผลกระทบด้านจิตใจจากสงคราม และช่วยคุ้มครองเด็กให้ปลอดภัยจากการค้ามนุษย์ ความรุนแรงทางเพศ และการถูกเกณฑ์ให้เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มติดอาวุธ การรบกวนต่อระบบการศึกษา ทำให้เด็กมีโอกาสน้อยลงที่จะกลับเข้าสู่ระบบโรงเรียน แม้ว่าโรงเรียนยังเปิดอยู่ และในระยะยาวยังส่งผลกระทบต่อรายได้ของบุคคลและความสามารถของประเทศในการฟื้นฟูบูรณะตนเอง ที่สำคัญกว่านั้นสำหรับเด็กแล้ว การเข้าถึงพื้นที่ปลอดภัยด้านการศึกษา ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่เป็นปรกติ การกระทำที่เป็นกิจวัตร และความสงบในท่ามกลางสงครามที่สับสนวุ่นวายได้

กอร์ดอน บราวน์ (Gordon Brown) ทูตพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการศึกษาโลก ได้กล่าวว่า “การโจมตีโรงเรียนที่เพิ่มขึ้นอย่างชั่วร้ายต้องยุติลง”

Global Coalition to **Protect**
Education from Attack

เราจำเป็นต้องส่งสัญญาณว่า นับแต่เนี่ไปการโจมตีโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย เป็นอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ และต้องมีการปฏิบัติต่อสถานศึกษาเหมือนเป็นพื้นที่ปลอดภัย” เขากล่าวและบอกว่า “ทุกโรงเรียนจะต้องสนับสนุน” ปฏิญญาโรงเรียนปลอดภัยโดยทันที

ประเทศซึ่งให้ความเห็นชอบต่อปฏิญญานี้ มีความเห็นร่วมกันอย่างไร?

ในการเข้าร่วมเป็นภาคีของปฏิญญานี้ รัฐต่าง ๆ แสดงพันธกิจที่จะดำเนินการตามสามัญสำนึกที่จะลดความเสี่ยงที่นักเรียน ครู โรงเรียนและมหาวิทยาลัยจะถูกโจมตี และบรรเทาผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้นหากมีการโจมตีเกิดขึ้น มาตรการเหล่านี้ประกอบด้วย

- การรวบรวมข้อมูลที่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับการโจมตีและการใช้ประโยชน์ทางทหารของโรงเรียนและมหาวิทยาลัย
- การให้ความช่วยเหลือต่อเหยื่อของการโจมตี
- การสอบสวนตามข้อกล่าวหาว่ามีการละเมิดกฎหมายในประเทศและระหว่างประเทศ และการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิด หากเป็นไปได้
- การจัดทำและส่งเสริมแนวทางด้านการศึกษาที่ “อ่อนไหวต่อสงครามความขัดแย้ง”
- มุ่งส่งเสริมให้มีการให้การศึกษาในระหว่างการขัดกันด้วยอาวุธ
- สนับสนุนการดำเนินงานขององค์การสหประชาชาติในประเด็นเกี่ยวกับเด็กและการขัดกันด้วยอาวุธ และ
- ใช้*แนวปฏิบัติเพื่อคุ้มครองโรงเรียนและมหาวิทยาลัยจากการใช้ประโยชน์ทางทหารระหว่างการขัดกันด้วยอาวุธ* และกำหนดให้เป็นเนื้อหาของนโยบายในประเทศและกรอบการดำเนินงานมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้และตามความเหมาะสม

ในเดือนสิงหาคม 2559 คณะมนตรีสันติภาพและความมั่นคงของสหภาพแอฟริกา “กระตุ้นรัฐภาคีทุกแห่งซึ่งยังไม่ได้ลงนาม ให้ลงนามรับรองปฏิญญาโรงเรียนปลอดภัย”

ปฏิญญานี้ยังเป็นกรอบความร่วมมือและการแลกเปลี่ยน และรัฐที่ให้ความเห็นชอบเห็นพ้องที่จะประชุมพบปะกันอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อติดตามการดำเนินงานตามปฏิญญานี้และการใช้ประโยชน์จาก*แนวปฏิบัติ*นี้

ในเดือนมิถุนายน 2558 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติแสดง “ข้อกังวลอย่างลึกซึ้งว่าการใช้โรงเรียนเพื่อประโยชน์ทางทหาร เป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศที่มีผลบังคับใช้ เป็นเหตุให้โรงเรียนตกเป็นเป้าหมายที่ชอบธรรมสำหรับการโจมตี

ซึ่งย่อมาจาก “ความปลอดภัยของเด็ก” และกระตุ้น
“รัฐภาคีให้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อป้องกันการใช้อาวุธของโรงเรียนโดยก
องกำลังและกลุ่มติดอาวุธ

ประเทศต่าง ๆ จะแสดงความเห็นชอบต่อปฏิญญานี้ได้อย่างไร?

รัฐบาลนอร์เวย์อยู่ระหว่างการเปิดรับความเห็นชอบ โดยรัฐต่าง ๆ
สามารถประกาศแสดงความเห็นชอบได้ในช่วงเวลาใดก็ได้
ทั้งนี้โดยการจัดทำถ้อยแถลงต่อสาธารณะและ/หรือการส่งจดหมายไปยังกระทรวงการต่างประ
เทศนอร์เวย์ โดยผ่านสถานเอกอัครราชทูตหรือผู้แทนถาวร หรือสามารถส่งไปโดยตรงที่
Seksjon.for.humanitaere.sporsmal@mfa.no และ kjnn@mfa.no

อิรินา โบโกวา (Irina Bokova) เลขาธิการยูเนสโกและฟอว์เรสต์ วิทเทเกอร์ (Forest
Whitaker) ตัวแทนพิเศษด้านสันติภาพและความสมานฉันท์ของยูเนสโก
ได้เรียกร้องให้รัฐเพิ่มความพยายามเป็นสองเท่าเพื่อประกันให้มีพันธกิจทางการเมืองเพื่อค
คุ้มครองโรงเรียนและมหาวิทยาลัย และให้เข้าร่วมเป็นภาคีกับปฏิญญาโรงเรียนปลอดภัย

แนวปฏิบัติมีเนื้อหาอย่างไร?

แนวปฏิบัตินี้คุ้มครองโรงเรียนและมหาวิทยาลัยจากการใช้อาวุธทางทหารระหว
างการขัดกันด้วยอาวุธ กระตุ้นฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันด้วยอาวุธ
(ทั้งกองกำลังของรัฐและกลุ่มติดอาวุธนอกเหนือจากรัฐ)
ไม่ให้ใช้โรงเรียนและมหาวิทยาลัยเพื่อความมุ่งประสงค์ในการสนับสนุนการปฏิบัติทางทหาร
ใด ๆ

เป้าหมายหลักของแนวปฏิบัติคือการคุ้มครองไม่ให้เกิดความเสียหายจากกองกำลังกลุ่มติดอ
าวุธ ซึ่งเปลี่ยนโรงเรียนและมหาวิทยาลัยให้กลายเป็นเป้าหมายทางทหาร
ทั้งนี้โดยผ่านการใช้อาวุธทางทหาร

และเป็นเหตุให้สถานศึกษาเหล่านั้นต้องได้รับผลลัพธ์ที่ร้ายแรงจากการโจมตี
แม้มีการยอมรับว่า

การใช้อาวุธของสถานศึกษาบางประการอาจไม่ขัดกับกฎว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธ
แต่ทุกฝ่ายควรพยายามหลีกเลี่ยงการสร้างผลกระทบต่อนักเรียน ความปลอดภัย
และการศึกษา โดยการใช้นโยบายปฏิบัตินี้เป็นเครื่องชี้นำการปฏิบัติอย่างมีความรับผิดชอบ

แนวปฏิบัติมีเนื้อหาในลักษณะที่ปฏิบัติได้ โดยยอมรับว่าฝ่ายต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันด้วยอาวุธ ต้องเผชิญกับข้อขัดแย้งที่ย่างยากเหมือน ๆ กัน
และจำเป็นต้องมีทางออกที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ แนวปฏิบัตินี้เสนอแนวปฏิบัติที่ดีที่ฝ่ายต่าง
ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันด้วยอาวุธ ได้เคยนำมาใช้อยู่แล้ว

ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองโรงเรียนและมหาวิทยาลัยในระหว่างปฏิบัติการทางทหาร

แนวปฏิบัตินี้ได้รับการจัดทำขึ้นมาหลายปีแล้ว

โดยผ่านการปรึกษาหารือกับกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม
และกระทรวงศึกษา กองทัพ คณะกรรมการกาชาดสากล
หน่วยงานภาคประชาสังคมและนักวิชาการ

ซึ่งเป็นกระบวนการที่ได้รับการผลักดันโดยกลุ่มพันธมิตรโลกเพื่อป้องกันการโจมตีด้านการศึกษา (Global Coalition to Protect Education from Attack) เริ่มตั้งแต่ปี 2555 จนกระทั่งมีการจัดทำร่างที่สมบูรณ์ที่นำโดยนอร์เวย์และอาร์เจนตินาในปี 2557

คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็ก ได้กระตุ้นรัฐต่าง ๆ
“ให้ปฏิบัติตามพันธกรณีของตน...เพื่อประกันให้โรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัย
และเป็นสถานที่ที่มีความมอญาก ร้อยากเห็นด้านวิชาการ
และให้ส่งเสริมการเคารพต่อสิทธิมนุษยชนสากล
ทั้งเพื่อประกันให้โรงเรียนได้รับการคุ้มครองจากการโจมตีทางทหารและการยึดครองของก
ลุ่มติดอาวุธอื่น ๆ”

แนวปฏิบัตินี้เป่าหมายอย่างไร?

แนวปฏิบัตินี้ไม่ได้มุ่งให้เกิดผลผูกพันทางกฎหมาย
แต่มีเนื้อหาที่หนุนเสริมกฎหมายมนุษยธรรมและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศที่มีอยู่แล้ว
แนวปฏิบัตินี้ไม่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย
หากช่วยสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมายที่มีอยู่แล้ว
ทั้งนี้โดยส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติและพฤติกรรม
โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ใช้เป็นเครื่องมือสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการใช้โรงเรียนเพื่อประโยชน์
ทางทหารของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันด้วยอาวุธ
และเพื่อสนับสนุนการอภิปรายในประเด็นที่กว้างกว่านั้น
เกี่ยวกับการคุ้มครองและการศึกษาในระหว่างความขัดแย้งของกองกำลังฝ่ายต่าง ๆ
รัฐบาลและเอ็นจีโอ
เราหวังว่าแนวปฏิบัตินี้จะกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์
ทางทหารของโรงเรียนและมหาวิทยาลัย
และให้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายและอุดมการณ์ทางทหาร
และมีการนำมาใช้ตามแนวปฏิบัติที่ดี
การปฏิบัติตามแนวปฏิบัตินี้ควรเหมาะสมกับบริบทและควรจัดทำให้เหมาะสมกับรัฐแต่ละแห่ง

คณะกรรมการกาชาดสากลได้ระบุว่า “คณะกรรมการฯ
สนับสนุนกระบวนการจัดทำร่างแนวปฏิบัติเพื่อสนับสนุนเนื้อหาหลักของเอกสารนี้...เราเห็น
ว่าแนวปฏิบัตินี้ไม่มีผลบังคับใช้โดยตัวของมันเอง
และไม่ได้เสนอให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมายที่มีอยู่
เราถือว่าเป็นเอกสารที่จะช่วยชี้แนะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรม
ในลักษณะที่สามารถลดการใช้โรงเรียนและมหาวิทยาลัยเพื่อประโยชน์ทางทหารได้
เราพิจารณาร่างปฏิญญาโรงเรียนปลอดภัยตามความหมายนี้...เราเห็นว่าแนวปฏิบัตินี้อาจช
วยให้แนวทางอย่างเป็นรูปธรรมสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนและการปฏิบัติทา
งทหาร
ในแง่การพูดคุยเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ทางทหารและการพุ่งเป้าโจมตีสถาบันเหล่านี้

ด้วยเหตุดังกล่าวเราจึงกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ของเราพิจารณาที่จะใช้*แนวปฏิบัติ*นี้เป็นกรอบอ้างอิง และเผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับ*แนวปฏิบัติ*นี้ไปยังผู้แทนของเรา”

ประเทศต่าง ๆ ได้ปฏิบัติตามปฏิญญาในลักษณะใดบ้าง?

รัฐหลายแห่ง ได้ปฏิบัติตามพันธกิจที่มีให้กับปฏิญญาโรงเรียนปลอดภัย และได้ส่งผลในเชิงบวกหลายประการ ตัวอย่างเช่น

-

รัฐที่ให้ความเห็นชอบแล้วหลายแห่งได้ประกาศแผนการอย่างเปิดเผยที่จะใช้ประโยชน์และปฏิบัติตาม*แนวปฏิบัติ*นี้ รวมทั้ง ชิลี อิตาลี ลักเซมเบิร์ก นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ และสโลวีเนีย

- หลังจากสาธารณรัฐแอฟริกากลางให้ความเห็นชอบต่อปฏิญญานี้ ทางกองกำลังรักษาสันติภาพแห่งสหประชาชาติที่นั่น

ได้มีคำสั่งที่อ้างอิงตามเนื้อหาของ*แนวปฏิบัติ*นี้โดยระบุว่า

“การใช้ประโยชน์จากโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยของฝ่ายต่าง ๆ ในความขัดแย้ง ถือเป็นสิ่งต้องห้าม”

นับแต่นั้นมา ได้มีความพยายามประกันว่าโรงเรียนที่ถูกยึดครองโดยกลุ่มติดอาวุธ จะต้องได้รับการปลดปล่อย

- ในอัฟกานิสถาน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาได้ใช้ความเห็นชอบต่อปฏิญญานี้และ*แนวปฏิบัติ* เพื่อรณรงค์กดดันให้มีการยกเลิกการตั้งจุดตรวจและฐานทัพอากาศภายในโรงเรียนและสถานศึกษา

-

รัฐที่ให้ความเห็นชอบได้สนับสนุนความพยายามที่จะรวบรวมข้อมูลที่น่าเชื่อถือและเกี่ยวข้องกับภารกิจ และการใช้โรงเรียนเพื่อประโยชน์ทางทหาร ยกตัวอย่างเช่น รัฐที่ให้ความเห็นชอบสนับสนุนกลุ่มการศึกษาโลก (Global Education Cluster) และกลไกติดตามและรายงานผล (Monitoring and Reporting Mechanism - MRM)

ในการติดตามการละเมิดอย่างร้ายแรงต่อสิทธิเด็กในสถานการณ์ที่มีการขัดกันด้วยอาวุธ

- ในแอฟริกาใต้ที่จะจัดทำ

รับรองและส่งเสริมแนวทางด้านการศึกษาที่อ่อนไหวต่อความขัดแย้ง

กระทรวงศึกษาธิการของซูดานใต้อยู่ระหว่างการดำเนินงานร่วมกับองค์การยูนิเซฟและยูเนสโก

เพื่อกำหนดให้การให้การศึกษาที่อ่อนไหวต่อความขัดแย้งเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายของพวกเขา

-

ตัวอย่างของการประกันให้เกิดการศึกษาอย่างต่อเนื่องระหว่างการขัดกันด้วยอาวุธในนิแอมร์ มีการให้การศึกษาทางเลือกผ่านรายการวิทยุสำหรับเด็ก ซึ่งไม่สามารถเดินทางไปโรงเรียนได้เนื่องจากไม่มีความปลอดภัย

- ในจีเรียอยู่ระหว่างการดำเนินงานตามมาตรการหลายประการ เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในโรงเรียน อย่างเช่น การจัดทำหลุมหลบภัยรอบโรงเรียน การติดตั้งระบบแสงสว่างเพื่อความปลอดภัยรอบโรงเรียน การส่งกำลังเจ้าหน้าที่ติดอาวุธเพื่อทำการลาดตระเวนทั้งโดยรถยนต์และการเดินเท้า การจัดทำด่านตรวจตามท้องถนน ด้วยความตระหนักตาม*แนวปฏิบัติ*นี้ว่าการมีกำลังเจ้าหน้าที่ทหารอยู่ในโรงเรียน อาจทำให้เกิดความเสี่ยงภัยต่อเด็ก จึงมีการกำหนดด่านตรวจให้อยู่ในบริเวณรอบโรงเรียน แทนที่จะให้อยู่ภายในเขตของโรงเรียน
- รัฐที่ให้ความเห็นชอบหลายแห่งให้ความสนับสนุนต่อโครงการนี้ โดยการทำงานเพื่อความปลอดภัยของเด็กและการให้การศึกษาในระหว่างสงครามความขัดแย้ง รวมทั้งโครงการขององค์การยูนิเซฟ และ Save the Children
- รัฐที่ให้ความเห็นชอบสนับสนุนความพยายามของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ และผู้แทนพิเศษของเลขาธิการสหประชาชาติว่าด้วยเด็กและการขัดกันด้วยอาวุธ ด้วยการให้เงินทุนสนับสนุนกับหน่วยงานเหล่านี้ อย่างเช่น กรณีของลักเซมเบิร์กและสเปน เป็นต้น
- รัฐที่ให้ความเห็นชอบยังมักเสนอให้พิจารณาเนื้อหาของปฏิญญานี้หรือ*แนวปฏิบัติ*นี้ ในระหว่างการพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นว่าด้วยเด็กและการขัดกันด้วยอาวุธ และการคุ้มครองพลเรือน
- ในปี 2558 คณะมนตรีความมั่นคงได้รับรองมติที่ 2225 ระหว่างที่มาเลเซียเป็นประธาน และด้วยความสนับสนุนจากรัฐที่ให้ความเห็นชอบ และสมาชิกคณะมนตรีในขณะนั้น อย่างเช่น แองโกลา ซาดี ซิลี จอร์แดน นิวซีแลนด์ ไนจีเรีย และสเปน โดยในมตินี้ ทางคณะมนตรีแสดงข้อกังวลอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับการใช้โรงเรียนเพื่อประโยชน์ทางทหาร ซึ่งถือว่าขัดแย้งกับกฎหมายระหว่างประเทศที่มีผลบังคับใช้ และอาจทำให้โรงเรียนตกเป็นเป้าโจมตีที่ชอบธรรมได้ และส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของเด็ก โดยมีกรกระตุ่นให้รัฐใช้มาตรการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมเพื่อปราบปรามการใช้ประโยชน์จากโรงเรียนในลักษณะเช่นนั้น โดยกองกำลังและกลุ่มติดอาวุธต่าง ๆ
- รัฐที่ให้ความเห็นชอบยังแสดงพันธกิจที่จะประชุมพบปะกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทบทวนและแลกเปลี่ยน*แนวปฏิบัติ*เกี่ยวกับการดำเนินงานตามปฏิญญานี้และ*แนวปฏิบัติ* ในเดือนพฤศจิกายน 2559 นอร์เวย์ เชียราลีโอนและแซมเบีย ได้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพจัดประชุมระดับภูมิภาค ซึ่งเน้นการปฏิบัติตาม*แนวปฏิบัติ*นี้ของรัฐภาคีของสหภาพแอฟริกา ตัวแทนจากกระทรวงกลาโหมและกระทรวงศึกษาธิการ และกองทัพของรัฐในแอฟริกาที่ให้ความเห็นชอบ 14 จาก 17 แห่ง ได้มาประชุมร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนการปฏิบัติและประสบการณ์

ในการสำรวจความเห็นของสมาชิกกลุ่ม **Education Clusters** ซึ่งทำงานในประเทศที่มีสงครามความขัดแย้งทั่วโลกเมื่อปี 2559 ได้มีการใช้ประโยชน์จากปฏิญญาโรงเรียนปลอดภัย และถือว่าเป็นเอกสารที่ “มีประโยชน์อย่างยิ่ง” ต่อการดำเนินงานของพวกเขาเพื่อประกันให้มีการจัดการศึกษาในช่วงเวลาที่วิกฤต

ทำไมต้องทำงานกับกลุ่มติดอาวุธนอกเหนือจากรัฐ?

ปฏิญญาโรงเรียนปลอดภัยเป็นเอกสารทางการเมือง ซึ่งรัฐแสดงความสนับสนุนทางการเมืองอย่างกว้าง ๆ ต่อการคุ้มครองการศึกษาระหว่างการขัดกันด้วยอาวุธ และให้ความเห็นชอบอย่างเป็นทางการต่อ *แนวปฏิบัติ* นี้ อย่างไรก็ตาม *แนวปฏิบัติ* นี้เป็นเครื่องมือในทางปฏิบัติสำหรับทุกฝ่าย โดยสามารถดำเนินการหรือใช้ประโยชน์ได้โดยกลุ่มที่เกี่ยวข้องใด ๆ นอกเหนือจากรอบของปฏิญญาโรงเรียนปลอดภัย ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มติดอาวุธนอกเหนือจากรัฐ

แนวปฏิบัติ นี้มีผลบังคับใช้ต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันด้วยอาวุธ และไม่ใช่เฉพาะกองกำลังของรัฐเท่านั้น การขัดกันด้วยอาวุธหลายกรณีในปัจจุบัน เป็นความขัดแย้งในระดับที่ไม่ใช่เป็นความขัดแย้งระหว่างประเทศ (ความขัดแย้งภายใน) และเกี่ยวข้องกับกลุ่มติดอาวุธนอกเหนือจากรัฐ

จึงเป็นเรื่องสำคัญที่กลุ่มติดอาวุธนอกเหนือจากรัฐต้องมีความคุ้นเคยกับ *แนวปฏิบัติ* นี้ และสามารถปรับใช้กับกฎการใช้กำลังของตนได้ Geneva Call

เป็นหน่วยงานซึ่งทำงานกับกลุ่มติดอาวุธนอกเหนือจากรัฐ เพื่อประกันให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และที่ผ่านมาได้จัดอบรมให้กับภาคีเช่นนั้น รวมทั้งสมาชิกกลุ่มต่อต้านรัฐบาลในซีเรีย เกี่ยวกับแนวทางคุ้มครองโรงเรียนให้ปลอดภัยจากการโจมตีและการใช้ประโยชน์ทางทหาร

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งทวีปอเมริกา (Inter-American Commission on Human Rights) ได้ระบุว่า

“โรงเรียนควรเป็นที่พักพิงของเด็กและควรให้ความคุ้มครองกับเด็ก ด้วยเหตุดังกล่าว การใช้โรงเรียนเพื่อประโยชน์ทางทหาร ทำให้เด็กอยู่ในสภาพที่เสี่ยงจะถูกโจมตี และยังปิดกั้นการใช้สิทธิด้านการศึกษา

ทำไมนักเรียน ครู โรงเรียนและมหาวิทยาลัยจึงตกเป็นเป้าโจมตี?

นักเรียน ครู

โรงเรียนและมหาวิทยาลัยได้ตกเป็นเป้าโจมตีของกลุ่มติดอาวุธนอกเหนือจากรัฐและกองกำลังของรัฐบาล โดยมีความมุ่งหมายหลายประการ รวมทั้ง

- เพื่อทำลายสัญลักษณ์ของการควบคุมของรัฐบาล
- และเป็นารแสดงอำนาจของกลุ่มต่อต้านรัฐบาลในการครอบครองพื้นที่
- เพื่อปิดกั้นการศึกษาสำหรับเด็กผู้หญิง หรือปิดกั้นการศึกษาแบบใด ๆ ที่ถูกมองว่าเป็นการสอนหรือเป็นการถ่ายทอดคุณค่าที่แตกต่างจากศาสนาหรือวัฒนธรรม เป็นการถ่ายทอดประวัติศาสตร์ที่บิดเบือน หรือเป็นการสอนที่มีเนื้อหาไม่คุ้นเคยกับพวกเขา
- เพื่อปิดกั้นการเคลื่อนไหวของสหภาพครูและปิดกั้นเสรีภาพทางวิชาการ
- เพื่อลักพาตัวเด็กไปใช้เป็นนักรบ ทาสบำเรอทางเพศ หรือเพื่อการขนส่งสิ่งของต่าง ๆ ในระหว่างปฏิบัติการทางทหาร หรือลักพาตัวนักเรียนและครูเพื่อเรียกค่าไถ่
- เนื่องจากโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยถูกกองกำลังฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาล ใช้งานเพื่อเป้าหมายทางทหาร และ
- เนื่องจากการโจมตีอย่างไม่เลือกเป้าหมายหรือไม่ได้สัดส่วนเหมาะสม

ในเดือนพฤศจิกายน 2558 ที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเรียกร้องให้รัฐทุกแห่ง “ใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองโรงเรียนให้ปลอดภัยจากการโจมตี และคุ้มครองผู้ที่อยู่ระหว่างการคุ้มครอง ในสถานการณ์ที่มีการขัดกันด้วยอาวุธ และให้ห่างไกลจากการปฏิบัติใด ๆ ที่ปิดกั้นการเข้าถึงการศึกษาของเด็ก

โรงเรียนและมหาวิทยาลัยถูกใช้งานเพื่อเป้าหมายทางทหารอย่างไร?

ในระหว่างการขัดกันด้วยอาวุธ โรงเรียนและมหาวิทยาลัยมักถูกใช้ประโยชน์จากกองทัพและกลุ่มติดอาวุธนอกเหนือจากรัฐ โดยใช้เป็นฐานที่มั่น เป็นค่ายทหาร และเป็นที่พักพิงชั่วคราว เป็นจุดยุทธศาสตร์ในเชิงรับและรุก หรือเป็นจุดสังเกตการณ์ เป็นคลังอาวุธ และเป็นที่ควบคุมตัวและสอบปากคำ ห้องเรียน สนามในโรงเรียน และห้องบรรยายยังถูกใช้เพื่อการอบรมทางทหาร และเพื่อเกณฑ์บังคับให้เด็กเข้าร่วมกับกลุ่มติดอาวุธ ในบางครั้ง โรงเรียนและมหาวิทยาลัยจะถูกยึดทั้งหมด และมีการผลักดันเด็กนักเรียนออกไปทั้งหมด แต่ในบางกรณี มีการใช้ประโยชน์จากบางอาคารของโรงเรียนเพื่อเป้าหมายทางทหาร

ฝ่ายปฏิบัติการรักษาสันติภาพแห่งสหประชาชาติ (UN Department of Peacekeeping Operations) กำหนดให้กองพันทหารราบของตนต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดว่า “ต้องไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อเด็ก” และ “ต้องไม่มีการใช้ประโยชน์จากโรงเรียนในปฏิบัติการทางทหารใด ๆ”

ผลที่เกิดขึ้นจากการที่โรงเรียนและมหาวิทยาลัยใช้งานเพื่อเป้าหมายทางทหารเป็นอย่างไร?

การมีกำลังทหารและอาวุธอยู่ในโรงเรียน อาจเปลี่ยนให้โรงเรียนกลายเป็นเป้าโจมตีของกองกำลังฝ่ายตรงข้ามได้ นอกเหนือจากความเสี่ยงที่จะเกิดการสูญเสียชีวิตและบาดเจ็บสาหัสจากการถูกโจมตีแล้ว ยังอาจเป็นเหตุให้เด็กถูกเกณฑ์ไปเป็นทหารหรือตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางเพศของทหาร

ทำให้ต้องเห็นความรุนแรง และทำให้มีความปลอดภัยน้อยลงเนื่องจากมีอาวุธ หรือมีวัตถุระเบิดที่ยังไม่ระเบิดอยู่ในโรงเรียน
ความเสี่ยงเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อใหญ่หลวงต่อนักเรียนและครู
การใช้โรงเรียนเพื่อเป้าหมายทางทหารยังอาจส่งผลให้เกิดความเสียหายหรือการทำลายโครงสร้างพื้นฐานและวัสดุอุปกรณ์ด้านการศึกษาที่สูญหายไป
ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการศึกษา ทาง IASC Global Education Cluster
ประเมินว่าค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมโรงเรียนที่ถูกทำลายจากการใช้ประโยชน์ทางทหารในชูดานใต้ อยู่ที่ประมาณ 67,000 พันเหรียญต่อโรงเรียน
การใช้โรงเรียนเพื่อประโยชน์ทางทหารยังอาจส่งผลให้มีการสมัครเข้าเรียนน้อยลง และการสอบผ่านชั้นเรียนน้อยลงด้วย รวมทั้งทำให้ครูลางานมากยิ่งขึ้น
นักเรียนอาจต้องออกจากโรงเรียน หรือถูกรบกวนด้านการศึกษา หรืออาจย้ายไปโรงเรียนอื่น ซึ่งส่งผลให้บางโรงเรียนมีจำนวนนักเรียนมากเกินไป เด็กผู้หญิงมักได้รับผลกระทบมากกว่า เนื่องจากพ่อแม่มักกังวลที่จะส่งลูกสาวของตนไปโรงเรียนซึ่งถูกยึดครองโดยกลุ่มผู้ชายติดอาวุธ

การใช้โรงเรียนเพื่อประโยชน์ทางทหารยังทำให้เกิดข้อเสียเปรียบอย่างใหญ่หลวงสำหรับกองทัพ การใช้โรงเรียนโดยเจ้าหน้าที่ทหาร มักถูกนำเสนอต่อชุมชนในพื้นที่และประชาคมระหว่างประเทศ
ว่าเป็นการปฏิบัติมีขอบต่อเด็กในพื้นที่และความพยายามให้การศึกษา
เป็นเหตุให้กองกำลังฝ่ายตรงข้ามสามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้ประโยชน์เพื่อสร้างภาพลบ ๆ
เกี่ยวกับกองทัพ นอกจากนี้
ในประเทศที่มีการจัดทำกลไกติดตามผลและรายงานของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ จะมีการรายงานข้อมูลที่กลุ่มต่าง ๆ ใช้โรงเรียนเพื่อประโยชน์ทางทหาร
ในรายงานประจำปีของเลขาธิการสหประชาชาติต่อที่ประชุมคณะมนตรีความมั่นคงว่าด้วยเด็กและการชดกันด้วยอาวุธ ทำให้เกิดภาพลบต่อกลุ่มดังกล่าว
และอาจเป็นเหตุให้ถูกตอบโต้จากนานาชาติ

การคุ้มครองการศึกษามีประวัติศาสตร์มายาวนาน โดยเริ่มตั้งแต่ 333 ปีก่อนคริสตกาล จักรพรรดิคอนสแตนตินแห่งกรุงโรม ได้มีคำสั่งว่า
ศาสตราจารย์ด้านวรรณกรรมไม่จำเป็นต้องมีหน้าที่รับทหารเข้าไปอยู่ในบ้าน
“เพื่อให้พวกเขามีความสะดวกมากขึ้นในการฝึกอบรมบุคคลต่าง ๆ
ในศาสตร์ความรู้ด้านต่าง ๆ”

กลุ่มพันธมิตรโลกเพื่อป้องกันการโจมตีด้านการศึกษาคืออะไร?

กลุ่มพันธมิตรโลกเพื่อป้องกันการโจมตีด้านการศึกษา (GCPEA) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2553 โดยหน่วยงานต่าง ๆ
ที่ทำงานด้านการศึกษาในสถานการณ์ฉุกเฉินและในรัฐที่เสี่ยงภัยหรือได้รับผลกระทบจากสงครามความขัดแย้ง ทำงานกับสถาบันอุดมศึกษา การคุ้มครอง
กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ
เรากังวลกับการโจมตีที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกับสถาบันการศึกษา นักเรียน

Global Coalition to **Protect**
Education from Attack

และเจ้าหน้าที่ในประเทศที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งและการไร้ความมั่นคงปลอดภัย GCPEA มีสมาชิกเป็นหน่วยงานระหว่างประเทศ รวมทั้ง CARA (Council for At-Risk Academics), ฮิวแมนไรต์วอตช์, Institute of International Education/IIIE Scholar Rescue Fund, Norwegian Refugee Council, Protect Education in Insecurity and Conflict, SAIH (the Norwegian Students' and Academics' International Assistance Fund), Save the Children, Scholars at Risk Network, ยูเนสโก, UNHCR, ยูนิเซฟ และ War Child Holland GCPEA เป็นโครงการของ Tides Center ซึ่งเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรที่จดทะเบียนตามมาตรา 501(c)(3)

จะหาข้อมูลเพิ่มเติมได้จากที่ไหน?

มีแหล่งข้อมูลมากมายเกี่ยวกับปฏิญญาและแนวปฏิบัตินี้ ในเว็บไซต์ของกล่มพันธมิตรโลกเพื่อป้องกันการโจมตีด้านการศึกษา โดยเฉพาะในหน้านี้ www.protectingeducation.org/guidelines

เราได้จัดทำคู่มือของแนวปฏิบัติเพื่อทำความเข้าใจและเพื่อการปฏิบัติตาม*แนวปฏิบัติ* นี้ โดยเป็นความร่วมมือระหว่าง GCPEA และ Roméo Dallaire Child Soldiers Initiative

<http://www.protectingeducation.org/sites/default/files/documents/toolkit.pdf>

Menu of Actions เป็นคู่มือที่ช่วยให้กระทรวงต่าง ๆ สามารถดำเนินงานเพื่อคุ้มครองให้การศึกษาปลอดภัยจากการถูกโจมตี และโรงเรียนและมหาวิทยาลัยปลอดภัยจากการใช้ประโยชน์ทางทหาร

http://www.protectingeducation.org/sites/default/files/documents/what_ministries.pdf